

Den här gången gick färden med Högbergs Buss via Enköping, Västerås och Fagersta till Norberg som var första anhalten på vår resa mot Avesta.

I Norberg klev 32 förväntansfulla passagerare av för att se om Elsa Andersons Konditori verkligen är så bra som det ryktas. Och ja, det är det. Trevliga lokaler, trevlig personal och ett stort utbud av till synes fantastiska bakverk.

Information om konditoriets historia hämtad från konditoriets hemsida (<https://elsaandersonskonditori.se/>):

Elsa föddes 1884 på en lantgård utanför Vadstena. Som ung sökte hon sig till en släkting som drev konditori i Örebro. Där fick hon arbete och utbildade sig till konditor. Elsas föräldrar besökte ibland Norberg där Elsa mötte sin blivande make handlaren Emil Bergvall.

Elsa flyttade så småningom till Norberg och arbetade ett tag som husmor på lasarettet, men ville naturligtvis arbeta som konditor. Elsa och Emil hittade en lämplig lokal vid norra delen av torget.

1919 inköptes fastigheten Tinget 3 med konditoriets nuvarande lokaler och verksamheten flyttades dit. Fastigheten låg centralt i korsningen av vägarna till Avesta, Hedemora, Sala, Fagersta/Västanfors och Västerås. Norberg var då huvudort i Norra Bergslagen med full fart i alla gruvor, så platsen var väl vald.

Huset på fastigheten flyttades dit vid mitten av 1800 talet från Salbohed i Västerfärnebo socken.

Gruvnäringen blev allt mindre lönsam och de sista gruvorna stängdes på 1970-talet. Som på många orter drogs riksvägen utanför tätorten Norberg, vilket halverade kundunderlaget för konditoriet. Norbergs lasarett flyttades till Fagersta och slutligen försvann de sista

arbetstillfällena med järnhanteringen i och med att driften i Spännarhyttan avslutades 1980. Norberg blev nu en "mindre" ort och vår verksamhet gick på sparlåga många år.

Vändningen kom sig av ett nyvaknat intresse för det gamla och genuina. Ett rivningsfros-seri frodades ju på många orter under -50 och -60 talet. Allt "gammalt och krokigt" skulle ersättas med fyrkantiga lådor i funkisstil. Elsa Andersons Konditori blev dock intakt, trots välmentade råd från auktoriteter i byn om att "riva det gamla rasket och bygga ett nytt modernt". Elsas son Gunnar Bergvall och hans hustru Eva som drev rörelsen från Elsa Andersons död den 4 februari 1937 till början på 1980-talet, hade för den tiden en ovanlig känsla för det genuina och de lyckades bevara hela verksamheten och miljön intakt.

Omgivningarna går inte heller av för hackor.

Så blev det dags att fortsätta resan till Avesta där många av de gamla järnverksbyggnaderna i dag utgör museum och en kulturarena fyllda med unika upplevelser. Verket bjuder på en mix av historia, teknik, konst och kultur i en ovanligt välbevarad industrimiljö. Här ryms både permanenta konstinstitutioner och tillfälliga evenemang med musik, teater och föreläsningar.

Bruket i Avesta är en ovanligt komplett järnbruksanläggning, även i internationellt perspektiv. Varje sommar är Verket hem för Avesta Art som samlar svensk och internationell samtidskonst i världsklass, med ny utställning varje år.

Vi delades in i två grupper med varsin guide.

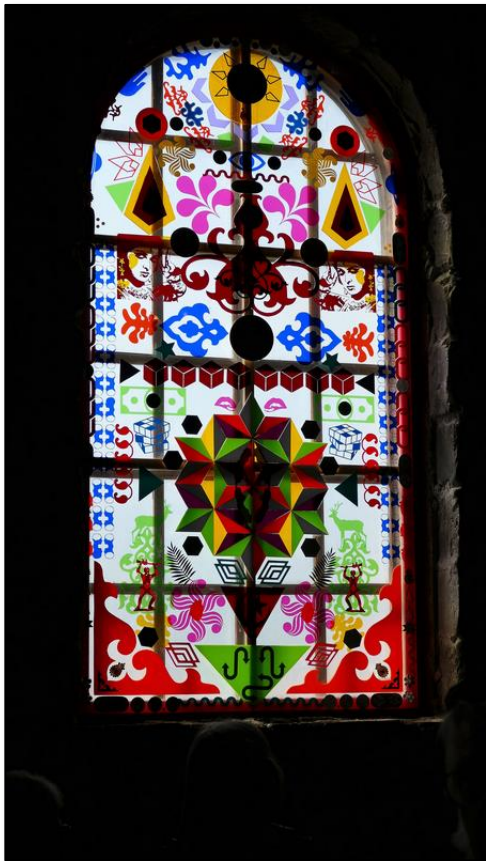

En våning upp ser vi en del av en imponerande masugn.

I Avesta har det funnits sex martinugnar. De som finns kvar är 2:an och 3:an. I martinugnarna smältes tackjärn och skrotjärn under syretillförsel. Under processen tillsattes ytterligare ämnen som påverkade järnets egenskaper. Produkten man fick fram kallades stålgöt.

Guiden delar ut audioguide-utrustning till alla.

Saadia Hussain är bosatt i Stockholm. Med sitt arbete och sin konst vill hon skapa och dela olika processer för kreativitet. I den platsspecifika installation som visas på årets utställning gör hon just detta, genom att låta workshopdeltagare, från barn till seniorer i Avesta, ta fram inspirationsmaterial hon sedan utvecklar och omvandlar till sitt eget formspråk.

Här på fjärde våningen syns toppen av en masugn där järnmalm, träkol och kalk mättes upp och sedan släpptes ned i ugnen för att smältas.

Kjell Engman tolkar hyttans liv – och dess tid – i en värld av glaskonst. Gripen av den scen som arbets katedral utgör, gestaltar han drömmar – eller mardrömmar – hos de människor som en gång hade sina liv förbundna med järnverket. Närvaron av 1920-talet är påtaglig – med sitt dåförtiden utmanande mode i djärva klänningar och högklackade dansskor och med verklighetens masugn som bildar både fond och centrum. Masugnen var ny 1915. Tidsandan efter det stora världskriget var också ny. En underton av undergång tränger sig på – en föraning om 1930-talets haverier för världens ekonomi och demokrati och för den storskaliga industrialismens allra första skapelser.

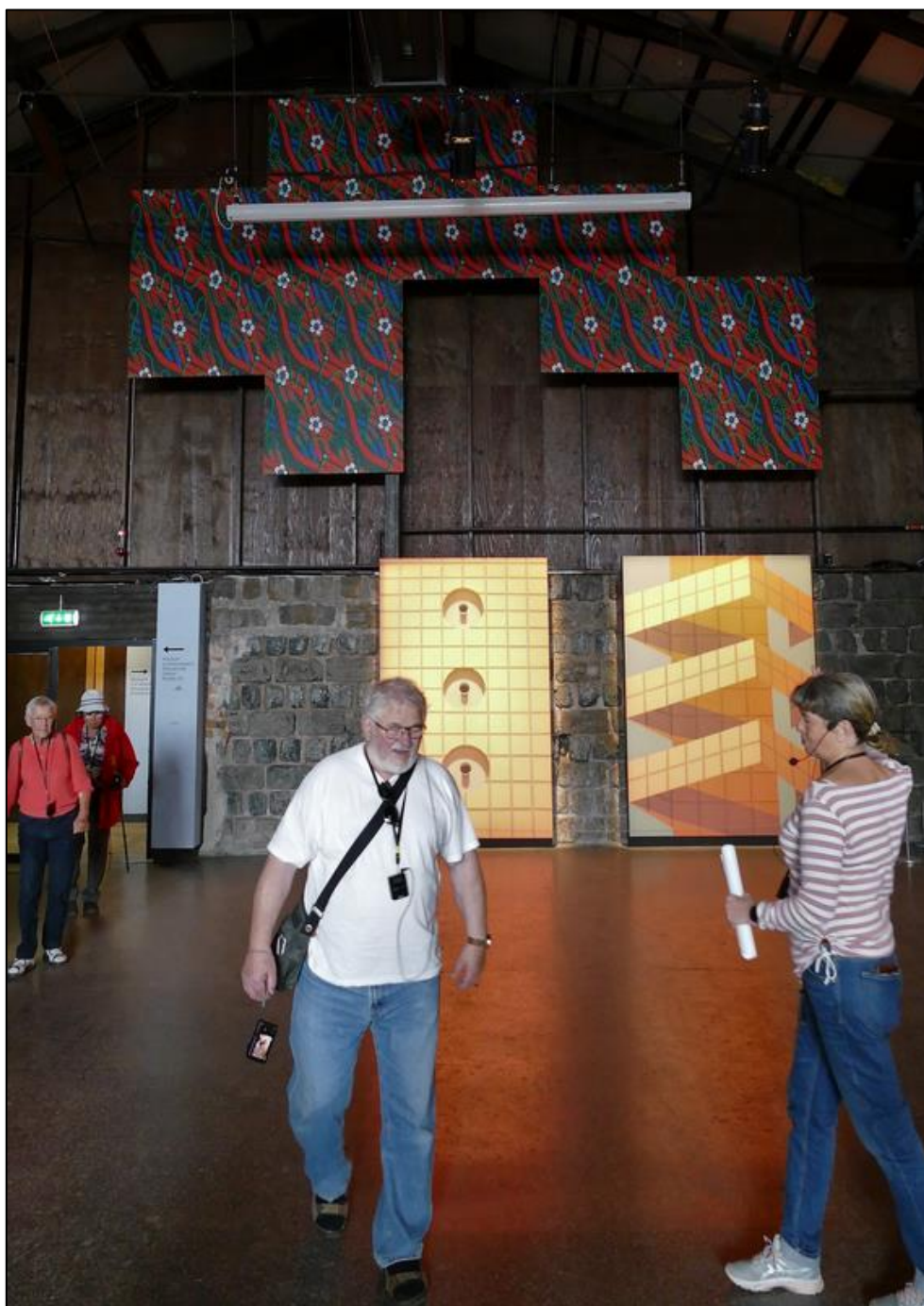

Presentshop.

Björn Lövin: Vagnen "Full fart framåt" och tavlan "Vid floden".

Lennart Rodhe: Avestaström (överst i bilden)

Ida Persson (nedre målningarna). Se beskrivning under nästa foto.

Konstnären har tolkat Avesta i ett mönsterpussel som mäter mer än tjugo kvadratmeter. Älven och älvvattnet som en gång drev järnverket, det glödande järnet som strömmade ur masugnarna och kulturen som glittrar och lyser i gröna slingor och som vita blommor.

Ida Persson

Ida Persson är bosatt i Ystad och verksam i Löderup. I utställningen visas målningar föreställande olika byggnadsdetaljer, maskiner och övervakningskameror som kan representera maktrelationer och deras olika sidor i samhället. Det finns en dubbelhet i de relationer som gestaltas, som gränsen mellan trygghet kontra kontrollerande när vårt liv fångas av en övervakningskamera. Rollfördelningen blir vag, är vi betraktare eller betraktade?

Élodie Antoine bosatt och verksam i Bryssel, Belgien.

Här visar hon skulpturala installationer med teman hår och smittspridning. Kontrasten mellan attraktion och det frånstötande, samtal om kroppen, familj och det organiska är en röd tråd i verken. Dessa skapas med material som tyg, lin och vardagsföremål. I sin konst behandlar hon dessa kontraster mellan material och motiv samt hur och vad vi associerar mellan dem.

Så var det dags att åka vidare inom området till restaurangen Koppardalen för att äta lunch.

Härlig utsikt över Avestaforsen.

Mätta och belåtna vände vi åter mot Kungsängen efter en härlig dag med många synintryck och trevliga upplevelser. Ett foto av vår trevliga och hjälpsamma chaufför lyckades jag tyvärr radera av misstag, men vi lär nog stöta på honom igen under någon framtida resa och ta ett nytt foto.